

**Alexe Rău**

### **Conceptul de bibliotecă națională: idei în circulație**

Autorul lucrării identifică evoluția conceptului de „bibliotecă națională”, a statutului său funcțional și a principalelor sale determinante care au predominat în mod istoric, precum și abordarea acestora în documentele internaționale. În baza acestui studiu, a apărut un nou concept de Bibliotecă Națională a Republicii Moldova și a fost inițiată o reformă fundamentală. Principala condiție pentru dezvoltarea inovatoare a bibliotecii naționale este, în opinia autorului, asigurarea și garantarea circulației ideilor. Sunt date exemple de idei și modele ale noului concept (teoria relativității bibliotecă-știință) apărut în cadrul reformei, concept care a asigurat bibliotecii, un rol de lider în circulația ideilor în societate. Implementarea noilor tehnologii permite, pe deplin și în mod efectiv, înțelegerea istorică a statutului funcțional predominant al bibliotecilor ale lumii. Ca un model primordial, începutul începuturilor se află în acest sens în Biblioteca din Alexandria.

**Cuvinte cheie:** *Bibliotecă Națională; teoria biblioteconomiei*

**Adolf Knoll**

### **Cercetare științifică și dezvoltare tehnologică în Biblioteca Națională a Republicii Ceha**

Preocupările Bibliotecii Naționale a Republicii Ceha pentru valorificarea colecțiilor sale, au imprimat principalele trei direcții de cercetare: cercetarea prin valorificarea conținutului, prin norme și proiecte care să optimizeze serviciile publice de bibliotecă, și cercetarea aplicată, ce face referire la prezervarea și accesul digital la informație.

Începând cu 1990, Biblioteca Națională a Republicii Ceha s-a implicat activ în programe europene de cercetare și dezvoltare tehnologică, urmărind să-și îmbunătățească serviciile digitale de acces la documente.

Un proiect pe care îl coordonează cu succes și la care participă cu date proprii mai multe instituții culturale din Europa (printre care și Biblioteca Națională a României, în urma semnării unui acord scris), este ENRICH - Rețeaua Europeană de Resurse și Informații cu privire la Patrimoniul

Cultural.

Mediu virtual de cercetare partajat, proiectul este găzduit de Biblioteca Digitală Manuscriptorium și oferă utilizatorilor acces la varianta digitală a documentelor de patrimoniu, urmând ca pe viitor, consorțiul ENRICH să facă parte din Biblioteca Digitală Europeană.

**Cuvinte cheie:** *acces on-line; baze de date; biblioteci digitale; cărți - istorie; cărți manuscris; colecții de bibliotecă - prezervare; proiecte profesionale; resurse electronice; servicii de bibliotecă la distanță*

**Mariana Radu**

### **Biblioteca Națională a României - implicare în proiectul Manuscriptorium**

Proiectul ENRICH. Manuscriptorium însumează cea mai mare cantitate de date digitale (peste un milion de pagini în format electronic) ale manuscriselor, incunabulelor, cărților tipărite vechi și rare, precum și a altor documente istorice aflate în custodia diferitelor instituții culturale europene. Biblioteca digitală Manuscriptorium cuprinde un catalog - ce are la bază înregistrări catalografice în format XML, și documente digitale ce pot fi consultate prin accesarea link-urilor către imaginile stocate în baze de date ale instituțiilor contribuatoare.

Descrierea documentelor digitale, pe baza standardului European MASTER, a urmărit atât posibilitatea detalierii în catalogare, cât și accesul la informația electronică prin diferite modalități de căutare.

Biblioteca Națională a României a participat până în prezent la acest proiect, cu documente patrimoniale, de o deosebită valoare culturală, istorică și artistică.

Cărți românești din secolele XVI și XVII, precum „Liturghierul slavonesc” tipărit în anul 1508 de ieromonahul Macarie, la mănăstirea Dealu, „Apostolul slavonesc” tipărit la Targoviște, în anul 1547, de Dimitrie Liubavici, „Biblia” din anul 1688, tipărită din porunca domnitorului Șerban Cantacuzino, „Capitole îndemnătoare” de Vasile Macedoneanu, tipărită în 1691 de Antim Ivireanu sunt deja prezente în biblioteca digitală Manuscriptorium.

În viitor, Biblioteca Națională a Româ-

niei intenționează să contribuie în cadrul proiectului ENRICH, cu alte circa 50.000 de pagini, însumând reprezentări digitale ale unor manuscrise valoroase din colecțiile filialei Batthyaneum.

**Cuvinte cheie:** *acces on-line; carte rară; carte veche; cărți - istorie; cărți cu autograf; cărți electronice; cărți manuscris; digitizare pentru conservare; programe internaționale; proiecte profesionale; resurse electronice*

**Octavian Mihail Sachelarie**

### **Lectura contemporană - obiect de studiu sociologic**

Noile tehnologii comunicaționale au determinat schimbări majore la nivelul lecturii, privită ca un fenomen psihosocial. Lucrarea de față este o pledoarie pentru studiul sociologic al lecturii, în condițiile în care se impun proiecții științifice ale dezvoltării acestui fenomen. De asemenea, sunt trecute în revistă avantajele și dezavantajele pe care mediul electronic le impune în configurația utilizatorilor, a lecturii instituționale.

**Cuvinte cheie:** *lectură contemporană; cercetare sociologică; sociologia lecturii; procesul lecturii și noile tehnologii*

**Paul-Andre Baran,**

**Anca Cristina Râpeanu**

### **Programul Global Libraries România**

România se află pe harta țărilor sprijinite de către Fundația Bill and Melinda Gates, în cadrul inițiativei Global Libraries. Orientat către sprijinirea bibliotecilor publice, astfel încât acestea să asigure utilizatorilor săi acces nediscriminatoriu la calculatoare conectate la Internet, Programul Global Libraries oferă în același timp condițiile pentru instruirea necesară utilizării instrumentelor specifice noilor tehnologii ale informației.

Viziunea Programului Global Development (Dezvoltare Globală) se referă la importanța pe care bibliotecile o au în optimizarea condițiilor de viață ale oamenilor, prin programe care au la bază accesul mai bun și mai facil la Internet.

Organizație internațională non-profit, IREX este partener al Fundației Bill and Melinda Gates și participă activ cu

studii de cercetare și programe operaționale la diminuarea discrepanței dintre mediul urban și cel rural, în ceea ce privește accesul la informație digitală. Avantajele răspândirii accesului la tehnologia informației au în vedere: servicii guvernamentale, găsirea unui loc de muncă, educația, sănătatea, comunicarea și afacerile online.

Misiunea IREX este aceea de a identifica problemele și soluțiile aferente demersului de implementare a programului național al României pentru accesul de calitate la computere și biblioteci. Îndrumarea și programele oferite de IREX presupun înființarea de centre pilot capabile să exploreze diferite activități și tipuri de training în cadrul comunității, să organizeze cursuri de instruire pentru bibliotecari, mese rotunde pe tema experienței acumulate în cadrul programului, să emită pachete informaționale, ghiduri de informații generale standardizate ce abordează structurat subiectele de interes național și local, pachete informaționale pentru comunitate.

**Cuvinte cheie:** *acces la informații; acțiuni în sprijinul bibliotecilor; biblioteci - dezvoltare, drept la informare; programe de instruire; servicii de bibliotecă - informatizare; tehnologie informațională*

### **Doina Banciu**

#### **Proiecte de cercetare pentru dezvoltarea bibliotecilor digitale în România**

Domeniul modernizării bibliotecilor a beneficiat de-a lungul ultimelor trei decenii de numeroase activități de cercetare ce au fost implementate prin proiecte. Acestea au vizat, inițial, obiective referitoare la realizarea unui sistem informatizat de bibliotecă (proiectul finanțat pentru Biblioteca Centrală de Stat, în 1979).

În perioadele care au urmat, cuprinse între anii 1980-1990 și 1990-2000, munca de cercetare a fost relevantă pentru formarea grupului de specialiști (bibliotecari și informaticieni) care au contribuit, apoi, la îmbogățirea domeniului informatizării bibliotecilor, și respectiv pentru elaborarea de documente importante, manuale, cărți; achiziționarea de către bibliotecile din țară de sisteme integrate de bibliotecă.

După anul 2000, proiectele de cercetare au vizat, în general, rolul informa-

ției și al bibliotecii digitale.

Sunt prezentate succint în articol problematica și obiectivele celor mai importante programe naționale de cercetare (Planurile naționale de cercetare - dezvoltare I și II) și ale programelor sectoriale (Programul Nucleu și Planul Sectorial ale Ministerului Educației și Cercetării, Programul INFOSOC, Programul de excelență CEEX).

O serie de proiecte ce s-au înscris în demersul realizării unei culturi a informației digitale și care au contribuit la modernizarea proceselor de informare și documentare - SIINFO, PROSEBA, NUSIDOC, SINRED - sunt analizate din punct de vedere al temelor de cercetare, obiectivelor, partenerilor implicați, beneficiarilor și, în special, al realizărilor finale.

**Cuvinte cheie:** *acțiuni de sprijinire a bibliotecii; biblioteci - informatizare; biblioteci digitale; cultură informațională; documente digitale; modernizarea bibliotecii*

### **Agnes Erich, Niculina Vârgolici**

#### **Evaluarea calității și performanțelor bibliotecilor on-line**

Evaluarea calității și performanțelor bibliotecilor on-line (LIBEVAL) reprezintă tema proiectului de cercetare al cărui conducător de proiect este INCD-ICI, instituție recunoscută la nivel național și internațional în ceea ce privește cercetarea în domeniul noilor tehnologii de informare și comunicare, iar parteneri sunt Universitatea București și Biblioteca Academiei, de asemenea instituții recunoscute pentru activitatea educațională și de cercetare. În rândurile de mai jos vom încerca o prezentare succintă și bazată în principal pe aspecte teoretice privind importanța metodelor și practicilor de evaluare a bibliotecilor în general și a bibliotecilor on-line în special.

**Cuvinte cheie:** *evaluare bibliotecă; performanță bibliotecă; statistică de bibliotecă; indici de performanță; bibliotecă on-line*

### **Cornel Lepădatu**

#### **Sistem suport pentru decizii în cultura cunoașterii**

Soluțiile și instrumentele oferite de informatica decizională vizează implementarea de sisteme suport pentru decizii și susțin procesele de transfor-

mare a datelor în informații și a informațiilor în cunoștințe, ajutând în mod substanțial instituțiile în elaborarea strategiilor de dezvoltare, în încadrarea activităților curente în aceste strategii, în stabilirea și întărirea unor relații profitabile cu clienții, partenerii și furnizorii, în dezvoltarea și diversificarea produselor și serviciilor, în îmbunătățirea eficienței operaționale. Informațiile obținute vizează în cea mai mare măsură cerințele clienților, competitivitatea și tendințele generale în domeniile industrial, tehnologic, economic și cultural. Instrumentele dezvoltate pentru informatica decizională asigură soluții adecvate și performante de organizare a volumelor mari de date în baze de date multidimensionale, de prelucrări analitice on-line, de descoperire a cunoștințelor, de analiză predictivă, de management al cunoștințelor, de conectări între baze de date și hărți digitale. Sistemul urmărește susținerea eforturilor de accelerare, de creștere a eficacității și eficienței proceselor de transfer informațional atât prin formarea abilităților decizionale aferente culturii informației și cunoașterii, cât și prin oferirea de soluții și instrumente performante, adaptate sau preluate din domeniul informaticii decizionale.

**Cuvinte cheie:** *depozit de date; data mining; informatică decizională; sistem suport pentru decizii*

### **Bogdan Boreschievici,**

#### **Ștefana Teodorov**

#### **Biblioteca Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci - o bibliotecă specializată**

Articolul conține o succintă prezentare a Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, a sistemului Protecției Proprietății Industriale în România și în lume și a istoriei acestui domeniu în România. Sunt definite obiectele de proprietate industrială - brevetele de invenție, mărcile de fabrică și de comerț, desenele și modelele și condițiile necesare de obținere a drepturilor exclusive asupra acestora. Este descrisă Biblioteca Oficiului, care funcționează ca bibliotecă specializată de proprietate industrială, fiind adaptată, din toate punctele de vedere, necesităților acestui domeniu complex.

**Cuvinte cheie:** *bibliotecă specializată; istoric biblioteca OSIM; literatură tehnică; drept de proprietate; brevet*

**Simona Bara**

**De la documentare la cercetare sau o jumătate de secol de evoluție a unei biblioteci românești**

În cei peste 50 de ani de existență a Bibliotecii tehnice specializate din cadrul Centrului de Documentare pentru Construcții, Arhitectură, Urbanism și Amenajarea Teritoriului (CDCAS), întreaga sa activitate s-a materializat printr-o continuă reevaluare a rolului și funcționalității sale de bibliotecă publică, atât din punct de vedere al biblioteconomiei, cât și al programului de arhitectură specific. Dezvoltarea colecțiilor și a bazelor de date a fost și este o activitate curentă a CDCAS alături de parteneri puternici și stabili.

Dinamismul societății românești și nevoia acută de informații structurate au fost acelea care au impus continua modernizare a sa. Astfel, Biblioteca tehnică specializată din cadrul CDCAS nu mai este un sanctuar, o colecție de fond documentar, ci a devenit un organism viu de cercetare-documentare ce contribuie la demistificarea imaginii sale clasice. Prin crearea, dezvoltarea și administrarea unor colecții și baze de date specializate, precum și prin participarea la diferite proiecte de cercetare naționale și internaționale s-au asigurat premise ca în anul 2008 CDCAS, în ansamblul său, să fie atestat de către Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică din cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului ca unitate de cercetare.

**Cuvinte cheie:** arhitectură; amenajarea teritoriului; bibliotecă tehnică specializată; baze de date; colecții de date; construcții; gestiune de informații; proiect; urbanism

**Aurelia Perșinaru**

**Digitizarea colecțiilor - o prioritate pentru bibliotecile românești**

Sistemul de biblioteci din România, prin colecțiile pe care le deține, prin infrastructură și sistem informatic, prin serviciile specifice oferite utilizatorilor, reprezintă mediul adecvat pentru realizarea la nivel național a politicii publice elaborată de Ministerul Culturii și Cultelor din România privind digitizarea, prezervarea, conservarea digitală și accesibilitatea on-line a resurselor informaționale și de realizare a Bibliotecii Digitale a României, parte a bibliotecii digitale

europene, „Europeana”. Acesta este unul dintre aspectele evidențiate de studiul de fezabilitate realizat de Biblioteca Națională a României referitor la procesul de digitizare în cadrul Sistemului Național de Biblioteci.

**Cuvinte cheie:** bibliotecă; digitizare; resurse informaționale

**Elena Tîrziman**

**Biblioteca digitală europeană - Biblioteca Digitală a României**

Conservarea, prezervarea și valorificarea patrimoniului cultural și științific european prin digitizare reprezintă o preocupare constantă la nivelul instituțiilor politice europene concretizată prin inițiative, directive, recomandări specifice.

Inițiativa „Digital Libraries” se înscrie în strategia europeană de definire și dezvoltare a unei „economii digitale”, strategie definită până în anul 2010. Un proiect concret, parte a acestei inițiative și care are în vedere valorificarea patrimoniului cultural european este European Digital Library - EDL (2006-2008), finanțat de Comisia Europeană în cadrul Programului eContent+, este o extindere a The European Library - TEL, fondat de CENL - Conference of European National Librarians și are scopul de a oferi accesul la colecțiile electronice ale bibliotecilor printr-un singur punct de acces.

Comisia Europeană a elaborat două recomandări care urmăresc ca inițiativa de realizare a bibliotecii digitale a Europei să fie coroborată cu eforturile naționale și locale de digitizare și prezervare a resurselor culturale; coordonarea acțiunilor la nivel european pentru a crea o sinergie a colecțiilor naționale și pentru diseminarea bunelor practici în digitizare și prezervare.

La nivel național, Ministerul Culturii și Cultelor a avut inițiativa promovării unei Politici Publice de realizare a Bibliotecii Digitale a României în acord cu cele două recomandări ale Comisiei Europene. Biblioteca Națională a României a fost implicată în definirea și fundamentarea acestei politici publice.

**Cuvinte cheie:** biblioteca digitală; The European Digital Library; Biblioteca Digitală a României; Programul eContent+

*Prin Decizia nr. 1931 din data de 24 aprilie 2008 a Comisiei de autorizare a furnizorilor de formare profesională a adulților din cadrul Direcției de Muncă și Protecție Socială a Municipiului București, Asociația Bibliotecarilor din România a fost autorizată, pe o perioadă de patru ani, să organizeze cursuri de perfecționare (formare continuă) a bibliotecarilor cu studii superioare - cod COR 243202.*

*La încheierea acestor cursuri, participanții vor primi un certificat de absolvire avizat de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse. Acest certificat de absolvire are recunoaștere europeană și valabilitate pe perioada nedeterminată.*

*Modulele de studiu aprobate sunt:*

- 1. Managementul colecțiilor - achiziția, evidența și eliminarea documentelor;*
- 2. Catalogarea - indexarea documentelor;*
- 3. Comunicarea colecțiilor și relațiile cu utilizatorii;*
- 4. Promovarea serviciilor de bibliotecă și educația utilizatorilor;*
- 5. Management și marketing de bibliotecă.*